

εγγυήσεων με τις οποίες η κοινοτική έννομη τάξη περιβάλλει τη διεξαγωγή των διοικητικών διαδικασιών. Μεταξύ των εγγυήσεων περιλαμβάνονται, κυρίως, η υποχρέωση για το αρμόδιο όργανο να εξετάσει με επιμέλεια και αμεροληψία όλα τα κρίσιμα στοιχεία της οικείας υποθέσεως, το δικαίωμα του ενδιαφερομένου να γνωστοποιήσει την άποψή του καθώς και το δικαίωμα να δει την απόφαση επαρκώς αιτιολογημένη. Μόνο κατ' αυτό τον τρόπο μπορεί το Δικαστήριο να επαληθεύσει αν συνέντευχαν τα πραγματικά και νομικά στοιχεία από τα οποία εξαρτάται η άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως.

Η απόφαση 83/348, επειδή ελήφθη χωρίς να τηρηθούν οι αρχές αυτές οι οποίες, εν προκειμένω, επιβάλλουν, πρώτον, να συγκροτείται καταλλήλως η ομάδα εμπειρογνομόνων τη γνώμη της οποίας ακολουθεί πάντοτε η Επιτροπή, δεύτερον, να μπορεί ο αιτών τη δασμολογική ατέλεια οργανισμός να γνωστοποιεί την άποψή του ως προς το αν ασκούν επιρροή στη δεδομένη περίπτωση τα πραγματικά περιστατικά και, ενδεχομένως, ως προς τα έγγραφα που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή και, τρίτον, να μην περιορίζεται η αιτιολογία της τελικής αποφάσεως στην επανάληψη της αιτιολογίας προηγούμενης αποφάσεως, πρέπει να κηρυχθεί ανίσχυρη.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ στην υπόθεση C-269/90 *

I — Κανονιστικό πλαίσιο

1. Η διαφορά της κύριας δίκης αφορά τη χορήγηση δασμολογικής ατέλειαι για την εισαγωγή στην Κοινότητα επιστημονικής συσκευής, κατά το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1798/75 του Συμβουλίου, της 10ης Ιουλίου 1975, περί της ατελούς, ως προς τους δασμούς του Κοινού Δασμολογίου, εισαγωγής αντικειμένων εκπαιδευτικού, επιστημονικού ή μορφωτικού χαρακτήρα (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/002, σ. 87), όπως τροποποιήθηκε, από 1ης Ιανουαρίου 1980, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1027/79 του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 223), και με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2784/79 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1979, περί καθορισμού των διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 1798/75 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/008, σ. 8).

2. Σκοπός των κανονισμών αυτών είναι να διασφαλίσουν, εκ μέρους της Κοινότητας, την εφαρμογή της Συμφωνίας της Φλωρεντίας, που καταρτίστηκε υπό την αιγίδα της Unesco και συμπληρώθηκε με το Πρωτόκολλο του Ναϊρόμπι, το οποίο από πλευράς ΕΟΚ επικυρώθηκε με την απόφαση 79/505/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 1979 (ΑΒΙ. L 134, σ. 13).

3. Στην πρώτη αιτιολογική σκέψη του προαναφερθέντος κανονισμού 1798/75 τονίζεται ότι για να διευκολυνθεί η ελεύθερη ανταλλαγή των ιδεών, καθώς και η άσκηση μορφωτικών δραστηριοτήτων και η επιστημονική έρευνα εντός της Κοινότητας, πρέπει, κατά το δυνατόν, να εισάγονται ατελώς, ως προς τους δασμούς του Κοινού Δασμολογίου τα αντικείμενα εκπαιδευτικού, επιστημονικού ή μορφωτικού χαρακτήρα.

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

4. Η ατέλεια χορηγείται υπό την προϋπόθεση που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β, του κανονισμού 1798/75, ότι δηλαδή όργανα ή συσκευές ισοδύναμης επιστημονικής αξίας δεν κατασκευάζονται επί του παρόντος στην Κοινότητα.

5. Για να χορηγηθεί η ατέλεια, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1798/75, το ίδρυμα ή ο οργανισμός που είναι αποδέκτης της συσκευής πρέπει, κατά το άρθρο 6 του προαναφερθέντος κανονισμού 2784/79, να υποβάλει στην αρμόδια αρχή αίτηση που να αναφέρει την ακριβή εμπορική περιγραφή του οργάνου ή της συσκευής και τη χρήση για την οποία προορίζεται, καθώς και το όνομα ή την εμπορική ονομασία και τη διεύθυνση της ή των κοινοτικών επιχειρήσεων προς τις οποίες έγιναν διαβήματα με τα οποία εξητείτο η προμήθεια οργάνου ή συσκευής επιστημονικής αξίας ισοδύναμης προς εκείνη για την οποία ζητείται η ατέλεια, το αποτέλεσμα των εν λόγω διαβημάτων και, ενδεχομένως, οι λόγοι για τους οποίους όργανο ή συσκευή που είναι διαθέσιμα στην Κοινότητα δεν είναι κατάλληλα για την πραγματοποίηση των σχεδιαζομένων επιστημονικών εργασιών.

6. Κατά το άρθρο 7 του κανονισμού 2784/79, η αρμόδια εθνική αρχή αποφασίζει αμέσως επί της αιτήσεως, σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες τα ενημερωτικά στοιχεία που διαθέτει, αφού ενδεχομένως συμβουλευθεί τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς κύκλους, της παρέχουν τη δυνατότητα να εκτιμήσει εάν υφίστανται ή όχι όργανα ή συσκευές ισοδύναμης επιστημονικής αξίας που να κατασκευάζονται επί του παρόντος στην Κοινότητα. Σε εναντία περίπτωση η αίτηση χορηγήσεως ατελείας διαβιβάζεται στην Επιτροπή, η οποία διαβουλεύεται με τα κράτη μέλη και, σε περίπτωση αρνητικής γνώμης, ζητεί από ομάδα

εμπειρογνομόνων να εξετάσουν την περίπτωση. Αν από την εξέταση της ομάδας εμπειρογνομόνων προκύψει ότι κατασκευάζονται στην Κοινότητα ισοδύναμες συσκευές, η Επιτροπή εκδίδει απόφαση στην οποία αναφέρεται ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις παροχής ατελείας για την εξεταζόμενη συσκευή. Σε αντίθετη περίπτωση, εκδίδει απόφαση στην οποία αναφέρεται ότι συντρέχουν οι εν λόγω προϋποθέσεις. Η απόφαση της Επιτροπής κοινοποιείται σε όλα τα κράτη μέλη εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων.

II — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία της κύριας δίκης

1. Το προσφεύγον της κύριας δίκης έθεσε σε ελεύθερη κυκλοφορία, μεταξύ της 1ης Ιουνίου 1979 και της 23ης Μαρτίου 1981, ένα ηλεκτρονικό μικροσκόπιο ανιχνεύσεως τύπου JSM-35 C, κατασκευασθέν από την εταιρία Japan Elektron Optics Laboratory Ltd του Τόκυο, καθώς και τα εξαρτήματά του. Η συσκευή προοριζόταν για ερευνητικές εργασίες στους τομείς της χημείας, βιολογίας και γεωγραφικών επιστημών του Technische Universität München. Έπρεπε να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της μελέτης ηλεκτροχημικών διαδικασιών, γεωλογικών προβλημάτων, ορυκτολογίας και χημείας τροφίμων, καθώς και της διερευνήσεως των συνθετικών υλών, των φωτοχημικών γαλακτωμάτων και των βιολογικών συστημάτων.

2. Το καθού της κύριας δίκης χορήγησε καταρχάς δασμολογική ατέλεια για τη συσκευή και τα εξαρτήματά της. Με αποφάσεις της 14ης και 15ης Απριλίου 1982 καθώς και της 22ας Ιουνίου 1982, το Hauptzollamt München-Mitte ζήτησε στη συνέχεια, τελωνειακούς δασμούς ύψους 31 110,20 γερμανικών μάρκων (DM), πλέον φόρον κύκλου εργασιών κατά την εισαγωγή ύψους 3 746,50 DM. Στις αιτιολογικές εκθέσεις των εν λόγω αποφάσεων, το Hauptzollamt αναφέρεται κατ'

ουσίαν στην απόφαση 82/86/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1981 (ΕΕ L 41, σ. 53), που αφορά παρόμοια συσκευή.

3. Στο πλαίσιο της διοικητικής ενστάσεως, το Hauptzollamt ζήτησε επέμβαση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, του προαναφερθέντος κανονισμού 2874/79 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1979. Στις 5 Ιουλίου 1983 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 83/348/ΕΟΚ (ΕΕ L 188, σ. 22), κατά την οποία η εισαγωγή του ηλεκτρονικού μικροσκοπίου δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί ατελώς ως προς τους δασμούς του Κοινού Δασμολογίου, διότι συσκευές ισοδύναμης επιστημονικής αξίας, κατάλληλες να χρησιμοποιηθούν για τους ίδιους σκοπούς, κατασκευάζονταν εντός της Κοινότητας, ειδικότερα η συσκευή PSEM 500 X που κατασκευάζεται από την εταιρία Philips Nederland BV. Επομένως, οι ενστάσεις του προσφεύγοντος απορρίφθηκαν.

4. Το Technische Universität άσκησε τότε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht München. Ισχυρίστηκε, κατ' ουσίαν, ότι τα προβλήματα τα οποία έθεταν οι ερευνητικές εργασίες του εργαστηρίου της χημείας των δομών μπορούσαν να λυθούν μόνο με τη χρήση της ιαπωνικής συσκευής. Η συσκευή Philips δεν ήταν κατάλληλη λόγω του ότι η δυνατότητα αναλύσεώς της και το βάθος του πεδίου της είναι ασθενέστερα, καθώς και του ότι η απόσταση εργασίας που διαθέτει είναι πολύ πιο περιορισμένη. Οι δηλώσεις αυτές επιβεβαιώθηκαν από εμπειρογνώμονα που όρισε το Finanzgericht.

5. Με την απόφασή του της 28ης Οκτωβρίου 1987, το Finanzgericht έκρινε ότι η ιαπωνική συσκευή είχε επιστημονικό χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α, του προαναφερθέντος κανονισμού

1798/75 του Συμβουλίου. Την εποχή που το προσφεύγον είχε παραγγείλει την εν λόγω συσκευή, δεν υπήρχε καμιά συσκευή ισοδύναμης επιστημονικής αξίας που να κατασκευάζεται στην Κοινότητα, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο β, αυτού του κανονισμού. Η συσκευή Philips που αναφέρεται στην απόφαση 83/348 της Επιτροπής δεν μπορούσε να προσφέρει, για τους επιστημονικούς σκοπούς του προσφεύγοντος, τις ίδιες υπηρεσίες με την εισαγόμενη συσκευή, κυρίως λόγω της μικρής δυνατότητας αναλύσεως. Συναφώς, το Finanzgericht στηρίχθηκε στην πραγματογνωμοσύνη που συνέταξε το εργαστήριο ηλεκτρονικής μικροσκοπίας του τεχνικού ινστιτούτου της Rhénanie-Westphalie της Aix-la-Chapelle στις 19 Μαΐου 1987.

6. Κατά το Finanzgericht, η απόφαση 83/348 της Επιτροπής δεν μπορούσε να εμποδίσει τη δασμολογική ατέλεια για το εισαγόμενο ηλεκτρονικό μικροσκόπιο, εφόσον η απόφαση αυτή ήταν ανίσχυρη, δεδομένης της πρόδηλης πλάνης της Επιτροπής κατά την εκτίμηση των ουσιαστικών προϋποθέσεων που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1798/75.

7. Το Hauptzollamt άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως του Finanzgericht ενώπιον του Bundesfinanzhof. Κατά την άποψη του τελευταίου, στην παρούσα υπόθεση ανακύπτει ζήτημα ισχύος της αποφάσεως 83/348 της Επιτροπής.

8. Το Bundesfinanzhof τονίζει ότι κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β, του κανονισμού 1798/75, οι αρμόδιες εθνικές τελωνειακές αρχές μπορούν να χορηγούν δασμολογική ατέλεια κατά την εισαγωγή επιστημονικής συσκευής μόνο στο μέτρο που, κατά την παραγγελία, καμιά συσκευή ισοδύναμης επιστημονικής αξίας δεν κατασκευάζεται στην

Κοινότητα. Εάν, όπως στην προκειμένη περίπτωση, οι τελωνειακές αρχές δεν μπορούν να λάβουν καμιά απόφαση συναφώς, οφείλουν να προσφύγουν στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 2784/79. Εάν, όπως στην παρούσα περίπτωση, η Επιτροπή εκδώσει αρνητική απόφαση κατ'εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 6, αυτού του κανονισμού, οι εθνικές τελωνειακές αρχές δεσμεύονται από την εν λόγω απόφαση, δηλαδή απαγορεύεται να χορηγήσουν δασμολογική ατέλεια για τη συσκευή αυτή.

11. Κατά το Bundesfinanzhof, η απόφαση των αρμοδίων εθνικών τελωνειακών αρχών περί χορηγήσεως της δασμολογικής ατέλειας κατά την έννοια του κανονισμού 1798/75 συνιστά απόφαση για την οποία δεν υπάρχει καμιά διακριτική ευχέρεια. Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του μνημονευθέντος κανόνα, οι τελωνειακές αρχές πρέπει να χορηγήσουν ατέλεια για τις συσκευές. Καίτοι το άρθρο 3, παράγραφος 1, αυτού του κανονισμού αναφέρεται σε ορισμένες αόριστες νομικές έννοιες, οι τελωνειακές αρχές δεν έχουν κανένα περιθώριο εκτιμήσεως που θα διέφευγε του δικαστικού ελέγχου.

9. Το Bundesfinanzhof, στην περίπτωση που το Δικαστήριο θα έκρινε ότι η απόφαση 83/348 της Επιτροπής δεν είναι ανίσχυρη διότι δεν πάσχει από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ούτε εκδόθηκε κατά κατάχρηση εξουσίας, ζητεί από το Δικαστήριο να αναθεωρήσει τη νομολογία που έχει ακολουθήσει μέχρι τώρα σ' αυτόν τον τομέα.

10. Το Bundesfinanzhof εξηγεί ότι μέχρι τώρα, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο έκρινε ότι διέθετε περιορισμένη μόνο εξουσία ελέγχου στο πλαίσιο αυτής της εξετάσεως. Κατά τη νομολογία αυτή, δεν μπορούσε, δοθέντος του τεχνικού χαρακτήρα της εξετάσεως που αποσκοπεί στη διαπίστωση της υπάρξεως ή μη ισοδυναμίας μεταξύ των διαφόρων συσκευών, να αμφισβητήσει το περιεχόμενο μιας αποφάσεως της Επιτροπής, παρά μόνο σε περίπτωση πρόδηλης πλάνης περί την εκτίμηση ή καταχρήσεως εξουσίας (βλ. τελευταίως την απόφαση του Δικαστηρίου, της 15ης Μαρτίου 1989, 303/87, Universität Stuttgart, Συλλογή 1989, σ. 705). Το Bundesfinanzhof εκφράζει αμφιβολίες ως προς το αν η άποψη αυτή μπορεί να γίνει δεκτή.

12. Το Bundesfinanzhof εκτιμά ότι η διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών καθώς και η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1798/75 στα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν σε κάθε περίπτωση από τις τελωνειακές αρχές υπόκεινται επίσης σε δικαστικό έλεγχο. Το γεγονός ότι η εξέταση που διενεργήθηκε από τις τελωνειακές αρχές παρουσιάζει ιδιαιτέρως τεχνικό χαρακτήρα δεν αλλάζει σε τίποτα την κατάσταση αυτή. Οι αποφάσεις, π.χ., περί κατατάξεως ενός εμπορεύματος στη Συνδυασμένη Ονοματολογία είναι συχνά επίσης παρεμφερούς τεχνικής φύσεως χωρίς να μπορεί να υποστηριχθεί η άποψη ότι τα δικαστήρια δεν μπορούν να ελέγχουν τις αντίστοιχες διοικητικές αποφάσεις παρά μόνο σε σχέση με την πρόδηλη πλάνη.

13. Το Bundesfinanzhof διευκρινίζει ότι απόφαση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 6, του κανονισμού 2784/79 πρέπει να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο όπως ακριβώς μια απόφαση των εθνικών τελωνειακών αρχών. Μια απόφαση της Επιτροπής είναι νομικώς εσφαλμένη και πρέπει να κηρυχθεί ανίσχυρη όταν ο έλεγχος αυτός αποκαλύψει ότι στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία

του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1798/75 ή ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη κατά τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών ή κατά την εφαρμογή των εννοιών που αναφέρονται στην εν λόγω διάταξη στα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά. Ακόμη κι αν η πλάνη εκτιμήσεως στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή δεν ήταν πρόδηλη, η απόφαση πρέπει να θεωρηθεί παράνομη και ανίσχυρη.

14. Κατά την άποψη του Bundesfinanzhof, το νομότυπο ή όχι της απόφασεως της Επιτροπής κατ' αυτήν την έννοια υπόκειται στον απεριόριστο έλεγχο του Δικαστηρίου. Περιορισμένος έλεγχος, κατά την έννοια της μέχρι τώρα νομολογίας του Δικαστηρίου, σημαίνει ότι μια απόφαση της Επιτροπής νομικώς εσφαλμένη, που βλάπτει τους επιχειρηματίες της αγοράς, διατηρείται για μόνο τον λόγο ότι η πλάνη στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή δεν ήταν πρόδηλη. Το Bundesfinanzhof υπογραμμίζει ότι όσο δυσκολότερα είναι τα τεχνικά προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν, τόσο λιγότερο μπορεί να αμφισβητηθεί η αντίστοιχη απόφαση της Επιτροπής. Μπορεί επομένως να ανακύψει το ερώτημα μήπως μια τέτοια μείωση της νομικής προστασίας των ιδιωτών συμβιβάζεται με τη θεμελιώδη αρχή της ουσιαστικής νομικής προστασίας που κατοχυρώνει το κοινοτικό δίκαιο.

15. Κατά συνέπεια, το Bundesfinanzhof ζητεί από το Δικαστήριο να κρίνει αν η απόφαση 83/348 της Επιτροπής, της 5ης Ιουλίου 1983, είναι έγκυρη.

16. Η Διάταξη περί παραπομπής της 17ης Ιουλίου 1990 πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 6 Σεπτεμβρίου 1990.

17. Κατά το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν το Technische Universität München, εκπροσωπούμενο από τον Wachinger και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον νομικό της σύμβουλο Sack.

18. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Ωστόσο, το Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή να καταθέσει την αίτηση εκτελωνισμού και τα έγγραφα που υπέβαλε το προσφεύγον της κύριας δίκης καθώς και τα πρακτικά των συνεδριάσεων της επιτροπής των εμπειρογνομόνων που αφορούν την παρούσα υπόθεση. Το Δικαστήριο έθεσε επίσης ορισμένες ερωτήσεις ως προς τις λεπτομέρειες λειτουργίας αυτής της επιτροπής, στις οποίες δόθηκαν απαντήσεις εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

III — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

1. Το *προσφεύγον* της κύριας δίκης φρονεί ότι η συσκευή Philips, λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών της, δεν είναι κατάλληλη για τις ερευνητικές εργασίες του εργαστηρίου της χημείας των δομών και ότι τα ειδικά προβλήματα που τίθενται στην προκειμένη περίπτωση μπορούν να επιλυθούν κατά τρόπο ικανοποιητικό μόνο με την ιαπωνική συσκευή. Κατά συνέπεια, η απόφαση 83/348 της Επιτροπής είναι ανίσχυρη στο μέτρο που στηρίζεται σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

2. Κατά την άποψη της *Επιτροπής*, από τη νομολογία του Δικαστηρίου περί χορηγήσεως δασμολογικής ατέλειαι για τις συσκευές και τα επιστημονικά όργανα δεν προκύπτει ότι το Δικαστήριο δεν προστάτευσε αποτελεσματικά τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων, εφόσον σε πολλές περιπτώσεις οι αποφάσεις της Επιτροπής ακυρώθηκαν από το Δικαστήριο.

Η Επιτροπή φρονεί ότι η φύση και η πολυπλοκότητα μιας υποθέσεως μπορούν να υποχρεώσουν το δικαστήριο να περιορίσει τις λειτουργίες ελέγχου σε καταστάσεις τις οποίες θεωρεί ουσιώδεις και τις οποίες νομίζει ότι μπορεί να ελέγξει καλύτερα εντός εύλογης προθεσμίας. Αυτοί οι εκούσιοι περιορισμοί της δικαστικής δραστηριότητας, εν χρήσει σε όλα τα δικαιοκρατικά συστήματα των κρατών μελών, ισχύουν ουσιαστικά σε τεχνικές καταστάσεις ή σε ιδιαίτερες πολύπλοκες περιπτώσεις.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, στις υποθέσεις που άπτονται τεχνικών ζητημάτων, η βοήθηση να διενεργηθεί εξαντλητική έρευνα του συνόλου των σημαντικών πραγματικών περιστατικών ενός φακέλου μπορεί να απαιτήσει τέτοιες δαπάνες χρόνου και χρήματος ώστε να συνεπάγεται επίλυση καθυστέρηση στη λήψη της αποφάσεως. Παρατηρεί ότι εναπόκειται στο Δικαστήριο να προσδιορίσει με δική του ευθύνη το κριτήριο που θεωρεί καλύτερα προσαρμοσμένο στην εκτίμηση τέτοιων υποθέσεων. Προσθέτει ότι, πριν προσφύγουν στο Δικαστήριο, τα εθνικά δικαστήρια είναι ελεύθερα να εφαρμόσουν όλα τα μέτρα που θεωρούν αναγκαία για να εκθέσουν τα πραγματικά περιστατικά στις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιόν τους. Η Επιτροπή αποκλείει το ότι το Δικαστήριο μπορεί να αγνοήσει, στην έρευνα μιας τέτοιας υποθέσεως, τα αποτελέσματα αυτής της εκθέσεως των πραγματικών περιστατικών.

Όσον αφορά την ισχύ της αποφάσεως 83/348, η Επιτροπή εξηγεί ότι το πρόβλημα της ισοδυναμίας εκτιμάται διά συγκρίσεως μεταξύ των χαρακτηριστικών και των ιδιαιτέρων γνωρισμάτων της εισαγομένης συσκευής και εκείνων της αντίστοιχης συσκευής που κατασκευάζεται στην Κοινότητα, για να προσδιοριστεί εάν η τελευταία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τους ίδιους επιστημονικούς σκοπούς και αν μπορεί να παράσχει συγκρίσιμες με τις αναμενόμενες από την εισαγόμενη συσκευή υπηρεσίες. Συναφώς, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις ιδιότητες στις οποίες στηρίζεται ο εισαγωγέας για να ισχυριστεί έλλειψη ισοδυναμίας.

Έχοντας πράγματι προβεί σε έρευνα της ισοδυναμίας βάσει των κριτηρίων αυτών, η Επιτροπή φρονεί ότι οι συσκευές περί των οποίων πρόκειται είναι ισοδύναμες.

Όσον αφορά το επιχείρημα του προσφεύγοντος κατά το οποίο τα ερευνητικά προγράμματα, λόγω του ειδικού τους χαρακτήρα, μπορούσαν να πραγματοποιηθούν μόνο με την ιαπωνική συσκευή που ήταν η μόνη η οποία διέθετε ορισμένα αναγκαία τεχνικά στοιχεία, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι το ιαπωνικό μικροσκόπιο έχει μεγαλύτερη δυνατότητα αναλύσεως (περισσότερο από 100 angströms), που επιτρέπει εργασία σε μεγαλύτερη απόσταση (39 mm αντί 9 mm), ότι είναι εφοδιασμένο με κρυογεννητική εγκατάσταση και με κρυογεννητικά εξαρτήματα για τη διενέργεια πειραμάτων σε πολύ χαμηλή θερμοκρασία (-150°), ήταν γνωστό κατ' ουσία στην Επιτροπή και στους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών. Κατά τις διασκέψεις των εμπειρογνομένων, τα σημεία αυτά συζητήθηκαν αναλυτικά βάσει εγγράφων της ολλανδικής τελωνειακής διοικήσεως και της εταιρίας Philips.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι από τα έγγραφα της ολλανδικής αντιπροσωπείας προκύπτει ότι η Philips ήταν σε θέση να προμηθεύσει ηλεκτρονικό μικροσκόπιο του επιθυμητού τύπου, με φασματοσκόπιο ακτίνων Χ και κρυογεννητική εγκατάσταση. Τα έγγραφα αυτά περιέχουν σύγκριση των ιδιοτήτων της ιαπωνικής συσκευής που επισήμανε το προσφεύγον και της συσκευής Philips (δυνατότητα αναλύσεως, θερμοκρασία εργασίας, κρυογεννητικά εξάρτηματα). Η τελευταία διαθέτει ανάλογη δυνατότητα αναλύσεως (εκφραζόμενη σε angströms) και καθιστά δυνατή την εργασία σε ψυχρούς θαλάμους της ίδιας θερμοκρασίας (-170° ή -180°). Η συσκευή Philips δεν χρειάζεται άλλωστε κρυογεννητικό εξάρτημα, διότι έχει μεγαλύτερη ικανότητα κενού από την ιαπωνική συσκευή, παρόλο που η απόσταση εργασίας μπορεί να είναι μικρότερη με τη συσκευή Philips απ' ό,τι με την ιαπωνική συσκευή.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, η πραγματογνωμοσύνη που ζήτησε το Finanzgericht München δεν παρουσιάζει συναφώς κανένα νέο στοιχείο. Περιέχει μια απλή παρουσίαση σε μιάμιση σελίδα του τεχνικού εξοπλισμού που είναι αναγκαίος για τα ερευνητικά προγράμματα και κάποιες κοινοτοπίες ως προς τη διαδικασία που ακολουθείται συνήθως για τα αποκτήματα. Το μοναδικό κριτήριο συγκρίσεως που καθοδήγησε τον εμπειρογνώμονα στις ακόλουθες σελίδες είναι η αναπαραγωγή, που βρίσκεται σε φάκελο, των δοκιμών που έγιναν με τα δύο όργανα. Επειδή οι εικόνες που επιτεύχθηκαν με την ιαπωνική συσκευή παρουσιάζουν μεγαλύτερη καθαρότητα από τις εικόνες της συσκευής Philips, ο εμπειρογνώμονας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει επιστημονική ισοδυναμία και ότι η ιαπωνική συσκευή είναι μεγαλύτερης αξίας. Η εξήγηση που δόθηκε συναφώς δεν καλύπτει συνολικά περισσότερο από μια παράγραφο της πραγματογνωμοσύνης.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ζήτημα της συγκρίσεως των ιδιοτήτων των συσκευών

βάσει των φωτογραφιών είχε ήδη τεθεί στη γνωμοδότηση των ολλανδικών αρχών περί δασμολογικής ατέλειας. Είχε τότε παρατηρηθεί ότι μια τέτοια σύγκριση συνεπαγόταν πολυάριθμες επιφυλάξεις και ότι κάθε αναπαραγωγή έπρεπε να είναι τουλάχιστον σύμφωνη με ορισμένες προδιαγραφές. Όμως, από την πραγματογνωμοσύνη προκύπτει σαφώς ότι ο ίδιος ο εμπειρογνώμονας δεν έλεγξε καθόλου εάν υπήρχαν ομοιόμορφες προδιαγραφές ούτε αν είχαν τηρηθεί.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, η αξία της πραγματογνωμοσύνης που καταρτίστηκε στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας φαίνεται μικρή, δεδομένου ότι στηρίζεται αποκλειστικά στις αναπαραγωγές και ότι δεν επαληθεύθηκε προηγούμενος αν αυτές έγιναν υπό συνθήκες που εγγυώνται την ουδετερότητα. Η πραγματογνωμοσύνη αυτή δεν αρκεί, σε καμιά περίπτωση, για να αποδείξει το ανίσχυρο της αποφάσεως της Επιτροπής.

Κατά την Επιτροπή, η γνώμη της εταιρίας Philips για την πραγματογνωμοσύνη στην παρούσα υπόθεση, στην οποία γνώμη αναφέρεται το προσφεύγον, εξηγεί λεπτομερώς γιατί η συσκευή Philips πρέπει να θεωρηθεί ισοδύναμη. Η γνώμη αυτή μνημονεύει κυρίως τη δυνατότητα αναλύσεως των 40 angströms, τον ανιχνευτή ηλεκτρονίων με αναδιόρυση, το κάθετο φασματοσκόπιο ακτίνων Χ και το κρυογεννητικό σύστημα που είναι εφοδιασμένο με σήστρο αέρα. Η εταιρία Philips επικαλείται τις επιφυλάξεις που προκαλεί αυτή και μόνη η χρησιμοποίηση των φωτογραφικών αναπαραγωγών για τη σύγκριση των συσκευών. Οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να γίνει, ενδεχομένως, μια τέτοια σύγκριση των συσκευών εκτίθενται επίσης. Στην παρούσα περίπτωση, ο εμπειρογνώμονας δεν σεβάστηκε αυτές τις προϋποθέσεις. Η πραγματογνωμοσύνη περιλαμβάνει, άλλωστε, κάποιες

προφανείς ανακρίβειες όσον αφορά τη δυνατότητα αναλύσεως της συσκευής Philips. Η χρησιμοποίηση αυτής της πραγματογνωμοσύνης προς λήψη αποφάσεως επί της υποθέσεως δικαιολογεί τις μεγαλύτερες επιφυλάξεις.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το Δικαστήριο, στο μέτρο που δέχεται τη γνώμη των τεχνικών εμπειρογνομόνων, μπορεί να επικρίνει την απόφαση της Επιτροπής μόνο σε περίπτωση πρόδηλης πλάνης, πραγματικής ή νομικής, ή καταχρήσεως εξουσίας. Όλες οι τεχνικές ενδείξεις του προσφεύγοντος και τα έγγραφα της Philips που προσκομίστηκαν και εξετάστηκαν από την τελωνειακή διοίκηση των Κάτω Χωρών μελετήθηκαν λεπτομερώς, κατόπιν διαβουλεύσεων με τεχνικούς εμπειρογνώμονες όλων των κρατών μελών, χωρίς να παραλειφθεί κανένα ουσιαστικό στοιχείο, πραγματικό ή νομικό. Η πραγματογνωμοσύνη που ζήτησε το Finanzgericht δεν υπήρχε ακόμη την εποχή εκείνη. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι αναφέρεται μονομερώς σε ανεπαρκές κριτήριο, δεν είναι ικανή να επηρεάσει την απόφαση της Επιτροπής. Ειδικά, η Επιτροπή στήριξε την απόφασή της όχι σε οικονομικές θεωρήσεις, αλλά αποκλειστικά στα αντικειμενικά τεχνικά χαρακτηριστικά των δύο συσκευών.

Εάν το Δικαστήριο θέλει να αλλάξει τη νομολογία του, η Επιτροπή φρονεί ότι θα πρέπει να επιφορτίσει μια ουδέτερη αρχή να καταρτίσει νέα τεχνική πραγματογνωμοσύνη. Πράγματι, η υπόθεση δεν μπορεί να κλείσει λαμβανομένης υπόψη της παρούσας καταστάσεως του φακέλου. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η νομολογία είναι δικαιολογημένη από το ότι η σύμβαση δαπανηρών πραγματογνωμοσυνών δεν έχει σχέση με το ύψος των τελωνειακών δασμών της εισαγομένης συσκευής.

IV — Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου

1. Η Επιτροπή διαβίβασε στο Δικαστήριο τα έγγραφα εργασίας γενικού χαρακτήρα καθώς και τις οδηγίες και τις εκθέσεις που προσδιορίζουν τις λεπτομέρειες διεξαγωγής των συνεδριάσεων της επιτροπής εμπειρογνομόνων όσον αφορά τις αιτήσεις δασμολογικής ατέλειας για τις επιστημονικές συσκευές.

Από τα πληροφοριακά αυτά στοιχεία προκύπτει ότι οι εργασίες της επιτροπής των εμπειρογνομόνων στηρίζονται « στον εσωτερικό κανονισμό » αυτής της επιτροπής της 17ης Σεπτεμβρίου 1975, καθώς και στα έγγραφα που συνέταξε η Επιτροπή υπό μορφή επεξηγήσεων, στοιχείων ερμηνείας και άλλων ενδείξεων για την εφαρμογή των κανονισμών 1798/75 και 3195/75.

Προκειμένου περί του « εσωτερικού κανονισμού », διευκρινίζει τις διαδικασίες κατά τις οποίες οι εκπρόσωποι των κρατών μελών, από τους οποίους σύγκειται η επιτροπή, λαμβάνουν τις αποφάσεις τους.

Το άρθρο 6 του προαναφερθέντος κανονισμού ορίζει ότι κάθε κράτος μέλος μπορεί να εκπροσωπηθεί από πέντε υπαλλήλους το ανώτερο και ότι ο εκπρόσωπος κράτους μέλους μπορεί, ενδεχομένως, να εκπροσωπήσει ένα μόνο άλλο κράτος μέλος. Το άρθρο 6 αυτού του κανονισμού ορίζει επίσης ότι ο αριθμός των μελών που απαιτείται για την εγκυρότητα των αποφάσεων της επιτροπής είναι ο αναγκαίος για την έκδοση γνώμης.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του ίδιου κανονισμού, οι εργασίες της επιτροπής έχουν εμπειρογνομονικό χαρακτήρα.

Ως προς τη διεξαγωγή αυτών των εργασιών, η Επιτροπή τονίζει ότι απόφαση δεν λαμβάνεται συνήθως σε μια συνεδρίαση, αλλά ότι η σχετική αίτηση αποτελεί πάντοτε το αντικείμενο εξετάσεως δύο τουλάχιστον συνεδριάσεων ώστε να υπάρχει χρόνος που επιτρέπει τη διενέργεια ερευνών. Εν πάση περιπτώσει, επιδιώκεται η ευρύτερη δυνατή συμφωνία των τεχνικών εμπειρογνομόνων.

Όσον αφορά την υπό κρίση περίπτωση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι χρειάστηκε μια μόνο συνεδρίαση για τον χειρισμό της υποθέσεως, εφόσον επρόκειτο για την επικύρωση προηγούμενης αποφάσεως.

2. Απαντώντας στην ερώτηση αν ελήφθησαν γενικές αποφάσεις επί του τρόπου κατά τον οποίο η επιτροπή εμπειρογνομόνων πρέπει να προσδιορίζει την ισοδυναμία επιστημονικής συσκευής, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι σχετικές με τη διαπίστωση της ισοδυναμίας προϋποθέσεις προβλέπονται ευθέως στο άρθρο 3, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1798/75. Η Επιτροπή προσέθεσε στο σημείο αυτό ορισμένες συμπληρωματικές επεξηγήσεις.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι δεν υπάρχει συγκριτικό τεστ των συσκευών κατά την εξέταση της ισοδυναμίας. Κατά την άποψή της, η αξιολόγηση της ποιότητας των συσκευών ισοδυναμεί με καταχρηστική χρησιμοποίηση της διαδικασίας. Μπορεί κανείς να βασιστεί μόνο στις « οδηγίες χρήσεως », δηλαδή στην αποτελεσματικότητα των συσκευών όπως περιγράφεται από τον κατασκευαστή τους.

3. Ως προς το αν, σε περίπτωση αμφιβολίας, η ισοδυναμία εισαχθείσας επιστημονικής συσκευής αναγνωρίστηκε ή όχι, η Επιτροπή δηλώνει ότι εάν, παρά τις εντατικές έρευνες που έγιναν, δεν είναι δυνατόν να εξαλειφθούν οι αμφιβολίες, η ισοδυναμία δεν αναγνωρίζεται και η δασμολογική ατέλεια χορηγείται.

4. Όσον αφορά τα προσόντα που απαιτούνται για τον διορισμό μέλους της επιτροπής εμπειρογνομόνων, η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν υπάρχει συναφώς καμιά ρητή διάταξη. Η επιλογή γίνεται βάσει της εκτιμήσεως των κρατών μελών. Η Επιτροπή παρατηρεί ωστόσο ότι οι πιο μεγάλες τεχνικές ικανότητες σε συγκεκριμένο τομέα δεν εξουσιοδοτούν εκείνον που τις έχει να εκδώσει απόφαση σε άλλο τομέα. Κατά συνέπεια, ο καθοριστικός παράγοντας δεν είναι το μέλος της επιτροπής, αλλά η ερευνητική εργασία που πραγματοποιεί με τη βοήθεια των επιστημονικών υπηρεσιών που βρίσκονται στη διάθεση της κυβερνήσεώς της. Πράγματι, τα κράτη μέλη στέλνουν κυρίως υπαλλήλους των υπουργείων Επιστημονικών Υποθέσεων, Βιομηχανίας, Εμπορίου ή Οικονομικών στην επιτροπή. Η Επιτροπή βεβαιώνει ότι δεν παραλείπει ποτέ να ζητεί συμβουλή από το ερευνητικό κέντρο της Ispra.

5. Όσον αφορά το ζήτημα σε ποιο βαθμό το πρόσωπο που ζητεί τη δασμολογική ατέλεια έχει τη δυνατότητα να υποστηρίξει την άποψή του στο πλαίσιο της ενώπιον της επιτροπής εμπειρογνομόνων διαδικασίας, η Επιτροπή παραπέμπει στη νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος δεν έχει το δικαίωμα να ακουστεί από την επιτροπή των εμπειρογνομόνων.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, η διαδικασία έχει ακριβώς καθιερωθεί ως τοιαύτη μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Εντούτοις, δεδομένου ότι το κράτος μέλος που προσέφυγε στην Επιτροπή υιοθετεί επιχειρήματα του ενδιαφερομένου — στην αντίθετη περίπτωση δεν θα υπέβαλε την υπόθεση στην κρίση της Επιτροπής — και ότι ο ενδιαφερόμενος βρίσκεται σε επαφή με αυτό το κράτος μέλος, όλα τα σημαντικά επιχειρήματα μπορούν να ενσωματωθούν στη διαδικασία. Υπάρχουν συχνές αναβολές των εργασιών της επιτροπής για να επιτρέψουν στο κράτος μέλος να ενημερώσει τον ενδιαφερόμενο για την κατάσταση μετά τις διασκέψεις της επιτροπής εμπειρογνομόνων. Άλλωστε, κατά την άποψη της Επιτροπής, το συνταγματικό δικαίωμα ακρόασης υπάρχει αποκλειστικά ενώπιον των δικαστηρίων, αλλ' όχι στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας.

τότητα να εκφράσει την άποψή του ως προς τις ενδείξεις που περιέχονται στο έγγραφο που επισυνάφθηκε στις παρατηρήσεις της Επιτροπής και φέρει τον τίτλο « Αίτηση ατελούς, ως προς τους δασμούς του Κοινού Δασμολογίου, εισαγωγής του JSM-35 C ηλεκτρονικού μικροσκοπίου στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας — Φάκελος 283-3618 ».

Σημειώνει εντούτοις ότι το έγγραφο αυτό περιέχει απάντηση στα επιχειρήματα του ενδιαφερομένου και ότι αυτός γνώριζε ήδη ποια συσκευή αποτελούσε το αντικείμενο εξέτασης στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης της ισοδυναμίας. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η εφαρμοστέα ρύθμιση δεν έχει θεσπιστεί ως κατ' αντιμωλία διαδικασία.

6. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι αγνοεί αν το Technische Universität München είχε τη δυνα-

M. Díez de Velasco
εισηγητής δικαστής